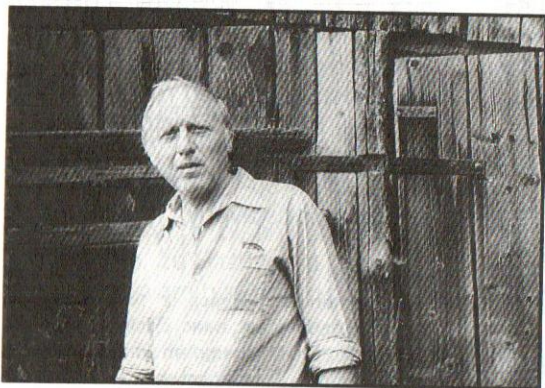

NÁŠ ROZHOVOR

s výtvarníkom Ivanom Dulanským

Akademický maliar Ivan Dulanský sa narodil 15. 12. 1941 v Plaveckom Mikuláši. V rokoch 1956 - 1960 študoval na aranžérskom oddelení Školy umeleckého priemyslu v Bratislave, potom v rokoch 1961 - 1967 na VŠVU v Bratislave, oddelenie krajinárskeho a figurálneho maliarstva u prof. J. Želibského.

Od roku 1968 pedagogicky pôsobí na ZUŠ v Malackách. Venuje sa komornej maľbe a kresbe.

Akú inšpirujúcu úlohu zohralo rodisko vo vašej tvorbe?

Najsilnejšie spomienky na rodisko mám z obdobia raného detstva, kedy bolo Plavecké Podhradie ešte archaickou roľníckou obcou s gazdami v modrých zásterách a s furmanmi, ktorí v zime zväžali drevo z hôr koňmi na železničnú staničku, s nekonečným starečkovým humnom a obrovskou stodolou pod slamenou strechou. Tajomne vtedy na mňa pôsobil miestny kaštieľ, jaskyňa pod Plaveckým hradom, Čertova dolina pod Roštúnom či výhľad z Bubna na rozsiahle borové lesy Záhorskej nížiny. Vtedy vznikali aj moje prvé čarbanice.

Aký je to pocit žiť trvale v centre výtvarného diania v Bratislave a mimo rodiska?

Keď som ako štrnásťročný prišiel študovať /už z Nemšovej pri Trenčíne, kam sme sa presťahovali v roku 1951, keď som mal desať rokov/ na bratislavskú Školu umeleckého priemyslu, začínajú moje prvé dotyky s výtvarným umením v galériách, výstavných sieňach a múzeách a tiež na hodinách nedávno zosnulého prof. Brinicha, ktorý niekoľkým generáciám "šupkárov" prednášal o Altamíre, antike, gotike či renesancii a baroku. Tu som sa stretol aj s krajanmi B. Bačom, Ľ. Hološkom a J. Ondriskom, s ktorými sme po vysokoškolských štúdiách realizovali začiatkom sedemdesiatych rokov niekoľko spoločných výstav v Senici, vtedy ešte v improvizovaných výstavných priestoroch. S radosťou sme neskôr v roku 1984 uvítali, podobne ako iste aj prof. Želibský, Kostka, Brunovský a aj mladší kolegovia, vznik Záhorskej galérie v Senici. Nedá mi tu nespomenúť nemalú zásluhu kolegu J. Ondrisku na jej vzniku.

Bratislava má pre výtvarníka výhodu v možnosti sledovať aktuálne dianie v umení a kultúre vôbec. Zdalo by sa, že pobyt v centre je zárukou určitej rozhradenosti, ale myslím, že je to záležitosť viacerých momentov.

Čím sa identifikujete so záhorským regiónom?

Dôverný vzťah k Záhoriu som obnovil v roku 1968, keď som sa po skončení štúdií a vojen-

skej služby usadil v Malackách a začal som pôsobiť na tamjšej LŠU, kde som mal aj svoj malý ateliér a kde pôsobím nepretržite až doteraz. I keď som sa v roku 1978 s rodinou presťahoval do Bratislavy, naďalej dochádzam do Malaciek a môj kontakt so Záhorím sa ešte zvýraznil kúpou starého domu v Sološnici. Tento dom nie je pre mňa iba víkendovou chalupou, ale trávim v ňom veľa času od jari do jesene a v Bratislave trávim prevažne zimné obdobie.

Kresba tušom, 1990

Ktorý kút Záhoria sa Vám najviac páči a ku ktorému máte osobný vzťah?

Najlepšie poznám na Záhorí cestu od Lamača cez Stupavu až k Plaveckému hradu a táto oblasť, ale hlavne okolie rodiska a Sološnice je mi najbližšia. Ako maliar - krajinár som však prešiel celé Záhorie.

Čím sa v súčasnosti zaoberáte vo svojej tvorbe a čo chystáte do budúcnosti?

Cesta za "motívom" ma zaviedla do mnohých kútov Slovenska, tvorivé pobyty som absolvoval aj v Bulharsku, Macedónsku či v bývalých sovietskych republikách Strednej Ázie. Dnes nachádzam najviac motívov v najbližšom okolí a v sebe. V mojej tvorbe nastal určitý posun k abstrahovanosti krajinárskych motívov, ktoré prevažujú v mojej tvorbe od skončenia štúdií na VŠVU v Bratislave u prof. Želibského. V súčasnosti sa venujem výhradne svojmu výtvarnému programu, v tomto roku sa zúčastňujem niekoľkých výstavných podujatí. Vystavujem spolu s kolegami zo Združenia 60+8 v Kremnici, na jeseň by to mali byť výstavy v Prahe, Varšave a menšia samostatná výstava v komorných priestoroch "U mažiarika" v

Bratislave. V Prahe ide o štátnu galériu v Nitre poriadajú, pomerne rozsiahlu výstavu slovenských maliarov a sochárov, ktorí študovali v Prahe. /Ja som školský rok 1965-66 strávil na pražskej AVU/ a vo Varšave budem vystavovať v Slovenskom kultúrnom stredisku spolu s kolegami B. Bačom, M. Kubíčkom a J. Gálisom.

Zima na Podhorí. Kresba uhl'om, 1990

Aké vlastnosti si na Záhorákoch ceníte a čo im naopak zazlievate?

Často sa teraz skloňujú /a to nespomínam iba v súvislosti so Záhorákmi/ isté pozitívne vlastnosti - podnikavosť a ctíziadostivosť, ktoré však v dnešných časoch môžu vyznieť negatívne, ak sú za nimi prílišné osobné záujmy. Zdá sa mi, že sa u nás stráca záujem o tradície, o hodnoty a nemám na mysli iba vrcholné, ktoré vytvorili naši predkovia. V tomto smere časopis Záhorie plní nezastupiteľné poslanie. Aj vďaka nemu vieme, že tu našli útočisko mnohé etnické a náboženské skupiny, ktoré počas storočí splynuli s miestnym obyvateľstvom, že naprieč Záhorím viedli významné obchodné cesty, ktorými bolo Záhorie napojené na okolité regióny, čo prispievalo k obohacovaniu života našich predkov.

Cítite sa byť Záhorákom, aj keď trvale žijete mimo?

Celý svoj vzťah k rodisku, k Záhoriu by som nazval slovom návraty, trvalé návraty k istotám domova. Aj preto sa cítim Záhorákom celou svojou bytosťou.

Rozhovor pripravil Štefan Zajíček

PETER BOOR A OCHOTNÍCKE DIVADLO V HOLÍČI

Pavel Proksa

V Slovenskom biografickom slovníku /1/ pod heslom Peter Boor /16.12. 1882 - 4.12. 1966/ sa medzi iným uvádza, že v spolupráci so svojou prvou manželkou Malvínou Boorovou r. Gašparovou /vid'. Záhorie 1995, č. 3, str. 14-15/ nacvičili v Holíči 18 divadelných hier. Pri archívnom overovaní tohoto tvrdenia sa mi podarilo zistiť niekoľko zaujímavých skutočností v tejto súvislosti. Totiž v Spolku evanjelickej mládeže a v Miestnom odbore Matice slovenskej /vznikol v r. 1921 premenovaním holíčskej Občianskej besedy/, ktorého bol Peter Boor po Pavlovi Groeblovi predsedom /predtým tajomníkom/, sa horlivo a často hrávali divadlá ochotníckeho rázu. S evanjelickou mládežou ich nacvičovala najprv Malvína Boorová a po jej ochorení učiteľ - správca evanjelickej ľudovej školy Ján Kollár /14.10. 1896 - 18.7. 1960/ /2/. Hlavným dramaturgom i režisérom, ako aj hlavným organizátorom ochotníckych divadelných predstavení v Holíči, bol Peter Boor. On vo svojej autobiografii /4/ z r. 1962 zreteľne spresňuje vyššie uvedený údaj zo Slovenského biografického slovníka takto: "Dokiaľ práca spojená s vedením divadelných ochotníkov neprešla na tých, ktorí boli k nej povolani, na činníkov svetských spolkov a organizácií, usmerňoval som túto s pomocou brata učiteľa J. Kollára tak v MO MS ako v Spolku mládeže." /4 str. 16/. Po odchode do dôchodku v r. 1955 podvolil sa senior Peter Boor písať aj mestskú kroniku. V nej s pedantnosťou jemu vlastnou zaznamenal nielen odohraté divadelné predstavenia v r. 1956 - 1964, lež na základe svojich materiálov doplnil rozličné údaje o Holíči z konca minulého a začiatku tohoto storočia. Tak v mestskej kronike /6/ na str. 350 uvádza tituly a autorov divadelných hier, ktoré zahralo Združenie evanj. mládeže v rokoch 1920-1932 /SEM/: P. Zoch: *Z otroctva k slobode*, Písmakova dcéra od F. Ratka, Urbánek: *Rozmájin*, Mahen: *Mŕtve more*, J. Hollý: *Amerikán*, J. Hollý: *Kubo*, Urbánek: *Prevrátený svet*, Prokla, Hriešnica, Škriatok, Krutohlavci, Petrovič: *Pride doba*, Horváth: *Povinnosti*, Kryl: *Vnučka*, Rjasnický: *Zajac*, Socháň: *Sedliacka nevesta*, Malvína Boorová: *Ži len rozumom*, Pán profesor na vohľadoch, Endreffy: *Sľub Jeťeho*, L.N. Tolstoj: *Prvý páleník*, J. Chalúpk: *Kocúrko*.

No okrem toho paralelne v desaťročí po prvej svetovej vojne v Holíči hrávali divadlá aj ochotníci Sokola, Orla, RTJ /Robotníckej telocvičnej jednoty/, ba dokonca aj židovskej telocvičnej jednoty "MAKABI". V Miestnom odbore Matice slovenskej, ktorá mala v "Besede" prenajatú slušnú divadelnú sálu, vyhľadávaním primeranej hry a režírovaním bol zo začiatku poverený tajomník MO MS Peter Boor a po ňom od roku 1925 učiteľ, správca ľudovej evanjelickej školy Ján Kollár. Už v roku 1923 /3/ Peter Boor, odvolávajú sa na nové stanov MS, zrieka sa povinnosti riaditeľa divadiel, no odbor mu sľubuje spoluprácu i výpomoc prostredníctvom pribratých členov Jána Pihorňu a F. Kazúrovej a uzaviera voliť režiséra z prípadu na prípad. Keď sa Peter Boor stal seniorom rozsiahleho nitrianskeho seniorátu, organizovanie divadiel prevzal po ňom najprv syn Ján Boor a potom syn Milutín. Tento posledný v tajomníckej správe /5/ dňa 17.10. 1943 uvádza, že